

15/2009. OL

Beszámoló
a Magyar Országos Levéltár
2008. évi tevékenységéről

Tartalom

A) VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
B) MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK.....	5
I. A költségvetés.....	5
II. A levéltár szervezete, a működés személyi feltételei.....	5
III. Műszaki és informatikai fejlesztés, épület-karbantartás	6
C) SZAKMAI MUNKA	8
I. Illetékességi gyűjtőterületi tevékenység.....	8
II. Állománygyarapítás	10
III. Állományvédelem	12
1. Általános tevékenység	12
2. Állományellenőrzés.....	12
3. Biztonsági másolatok készítése (mikrofilmezés, digitalizálás).....	12
4. Restaurálás.....	13
5. Állományvédelmi könyvkötés.....	14
6. Fertőtlenítés	14
IV. Rendezés	14
V. Selejtezés	15
VI. Segédletkészítés	16
VII. Kutató- és ügyfélszolgálat	18
1. Kutatószolgálat	18
2. Ügyfélszolgálat.....	21
VIII. Kiadványkészítés	21

A) VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Magyar Országos Levéltár (MOL) 2008 folyamán a jóváhagyott éves munkatervének megfelelően végezte munkáját. Az újonnan kiadott alapító okirat nyomán elkészítettük átdolgozott Szervezeti és Működési Szabályzatunkat. A levéltárfenntartó által végzett gazdálkodási vizsgálatokhoz biztosítottuk a szükséges információkat. Jelentős időt fordítottunk a teljesítményalapú munkaértékelés alapelveinek kidolgozására, előkészítettük a 2009-ben kidolgozandó középtávú munkatervet.

Közel teljes körűen megtörtént a maradandó értékű levéltári anyag tervezett átvétele az illetékességi körbe tartozó szervektől, folytattuk a Központi Statisztikai Hivatal megszüntetett levéltárában őrzött levéltári anyag állományvédelmi felülvizsgálatát és átvételét. Az állománygyarapodás volumene jelentősen meghaladta a korábbi éveket, és ezzel az intézményben őrzött levéltári anyag mennyisége megközelítette a 80 iratfolyókilométert, azaz 13 év alatt átlagosan több mint 1000 iratfolyóméterrel gyarapodtunk, ami előre vetíti a szabad raktárkapacitás kimerülését.

A Kopint-Datorg Zrt-vel és Budapest Főváros Levéltárával létrehozott konzorciumban előkészítettük az „elektronikus levéltár” EU-projekt megvalósíthatósági tanulmányait, pályázati anyagait, meghatározó módon részt vettük a projektet előkészítő bizottság munkájában. Előrehaladt a levéltári anyag feldolgozása, segédlettel történő ellátása. Kiemelkedő eredményt értünk el – elsődlegesen a Nemzeti Kulturális Alap (NKA) pályázati támogatásával – a levéltári anyag digitalizálásában, a középkori oklevelek gyűjteménye, a térképtár, az urbáriumok és összeírások (U et C), valamint az 1945 utáni minisztertanácsi jegyzőkönyvek feldolgozásában. Jelentős kezdeményezés volt, hogy az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárával és az Országos Széchényi Könyvtárral közösen elkészítettük a Nagy Imre miniszterelnök és társai ellen indított per komplex (hang, szöveg, kép) anyagának DVD-változatát, illetve megoldottuk az anyag online hozzáférést. A www.digitarchiv.hu oldalunk működését több hónapon át technikai nehézségek gátolták, amiket a vállalkozó az év végére háritott el. Változatlan tény, hogy ezeket az európai viszonylatban is jelentős eredményeket, a Nagy Imre-DVD kivételével, más közgyűjteményekkel összevetve jóval kevésbé tudtuk a hazai kulturális és tudományos közéletben kommunikálni. A bécsi/sankt-pölteni székhelyű közép-európai Monasterium/Icarus programban, amelynek igazgatótanácsában és projektvezetésében is jelen vagyunk, a középkori okleves gyűjtemény ezzel szemben jelentős elismerésre talált. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium (OKM) által meghirdetett reneszánsz év pályázati támogatásával alapjaiban újítottuk meg honlapunkat és adtuk ki a 15. századi ún. Héderváry-kódex hasonmását. Jelentős elismerést arattak új típusú közművelődési rendezvényeink, az ún. levéltári éjszakák, amelyek megnyitották a központi épület kapuit az érdeklődők előtt.

Az intézmény gazdálkodása a nehézségek ellenére folyamatos volt, likviditási zavar nem fordult elő. A megtakarított személyi költségek átcsoportosításával fedeztük a megnövekedett dologi kiadásokat, ugyanakkor biztosítottuk az év közben fellépő személyi többletkiadásokat: új vezetői pótlékokat, nyelvpótlékokat, tudományos pótlékokat, illetve a Kollektív Szerződésben meghatározott utazásiköltség-hozzájárulást, étkezési támogatást, eseti pótlékokat, esetenkénti szociális segélyeket.

Alapos mérlegelést követően a téli hónapokban visszatértünk a kutatótermek teljes nyitva tartásához, továbbá óbudai részlegünkben heti egy napon eltolt nyitva tartást vezettünk be, ezek az intézkedések kedvező fogadtatásra találtak a kutatóknál.

Gazdálkodásunkban fontos szerepet kaptak a reprográfiai műhely által külföldi megrendelésre végzett munkák bevételei, illetve az NKA-tól és az OKM-től elnyert pályázati támogatások.

Az intézmény működésének komoly, akut gondját – miként ezt az előző években is rögzítettük – az jelentette, hogy az intézmény által használt (részben műemléki) épületek

megfelelő tervszerű karbantartására, mindinkább elháríthatatlan felújítására, állományvédelmi szempontú korszerűsítésére változatlanul nem volt pénzügyi fedezet. Ezzel a ténnyel az intézményfenntartónak mielőbb számolnia kell a tervezés, programmeghatározás szintjén, még akkor is, ha láthatóan a költségvetés helyzete jelen pillanatban semmiféle mozgásteret nem enged. Növekvően súlyos terhet jelent, hogy a Hess András tér/Szentháromság téren fekvő II. számú épületben a Magyar Kultúra Alapítvánnyal fennálló társbérleti viszony csupán szolgalmi jog keretében biztosítja a Levéltár helyiségeinek a megközelítését. Az önálló intézményi bejárat kialakítása halaszthatatlan feladat volna. Ez a levéltárfenntartó minisztérium különtámogatása nélkül elképzelhetetlen.

Az intézmény szakmai tevékenységét jellemző mutatókból az éves munkaterv összefüggéseiben a következő témacsoportok emelhetők ki:

- Az „elektronikus levéltár” EU-projekt előkészítésével összefüggő feladatok,
- Az 1990 előtt keletkezett kormányzati és törvénykezési iratok átvétele és a Központi Statisztikai Hivatal Levéltárában őrzött levéltári anyag átvételének folytatása,
- Az e-Archívum rendszer korrekciója, adatainak felülvizsgálata és kiegészítése,
- A digitalizált levéltári anyag online szolgáltatásának (Digitarchiv) bővítése,
- Az intézményi honlap új koncepciójának kialakítása és a honlap megterveztetése,
- A Diplomatai Levéltár és a Térképtár anyagának digitalizálása, a kapcsolatos módszertani tanulmányok előkészítése,
- Új típusú forráskiadványok (Nagy Imre miniszterelnök és társai elleni per) előkészítése és kiadása,
- Levéltári segédletek, hagyományos forrásgyűjtemények és a szakmai folyóiratok (Levéltári Közlemények, Turul, ArchivNet) összeállítása, kiadása,
- A levéltári közművelődési tevékenység új módszereinek kidolgozása: részvétel a Kulturális Örökség Napjai programjában, a múzeumi majálison és a levéltári „nyitott” napok megrendezése.

Az OKM támogatása segítségével folyamatosan és zavarmentesen üzemeltettük a Családi Emlékezet Programot. A regisztrált felhasználók száma az év végén 37 895 fő; 289 338 személy, 299 967 kapcsolat, 8981 dokumentum van az adatbázisban. A felhasználók a program fejlesztéséhez ötleteiket beszélik meg a fórumon. (2008 januárjában azon 18 éven aluli felhasználókat, akik nem küldték be az előírt adatkezelési nyilatkozatot, töröltük a rendszerből, ez összesen 319 felhasználót érintett.)

*

A levéltárfenntartó minisztérium vezetőivel érdemi kapcsolat nem volt, a Közgyűjteményi Főosztály illetékes képviselőivel jól együttműködtünk.

Az intézmény biztonsága jó, az együttműködés a Kulturális Örökségvédelmi Kht. képviselőivel zavartalan volt.

Részt vettünk az Országos Közgyűjtemények Szövetsége munkájában. A szervezet elnökségében a főigazgató képviselte a MOL-t.

Az érdekképviselőket ellátó reprezentatív szakszervezeti csoporttal és a Közalkalmazotti Tanáccsal az intézmény vezetése minden előírt témában konzultált és elvégezte a szükséges egyeztetéseket.

A MOL szakmai elismerését, a Pro Archivo Regni Díjat P. Szigetváry Éva főlevéltáros, a kimagasló tudományos tevékenység elismerésére alapított Ember Győző Díjat dr. Lakos János c. főigazgató, főlevéltáros kapta. A Magyar Levéltárosok Egyesülete Levéltárért-díjjal ismerte el Vetró Ferencné levéltári szakfelügyeletnél végzett munkáját. 18 munkatársunk munkáját a főigazgató főtanácsosi (3), tanácsosi (8), illetve munkatársi (7) címmel ismerte el.

B) MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK

I. A költségvetés

A költségvetés eredeti és módosított előirányzata a beszámoló évében csekély mértékben meghaladta az előző évit. Az előirányzat 1 031 300e forintot tett ki, amihez az előző évi jóváhagyott pénzmaradvány, a működési bevétel és az átvett pénzeszközök társultak. Ily módon az előirányzat 1 364 233e forintra módosult. Intézményi felújításra és beruházásra az eredeti összeghez (10 700e Ft) képest megemelt keret (87 027e Ft) állt rendelkezésre. A központi beruházási támogatás biztosította az Óbudai riasztóközpont javításának költségeit, a Bécsi kapu téri tűzjelzőrendszer korszerűsítésének 3. fázisát. Az intézményi megtakarítás tette lehetővé a Hess András téri épületben a villanszerelési munkákat és az ablakok javítását, a Bécsi kapu téren a villanszerelési munkákat, ablakok javítását, szakipari munkákat. A megtakarításból és a pályázati támogatásból fedeztük az immateriális javak, számítástechnikai és ügyviteltechnikai eszközök, restauráló- és reprográfiai gépek, bútorok és egyéb biztonságtechnikai gépek beszerzését 52 629 eFt összértékben.

Noha nem teljes körűen, de biztosítottuk a közalkalmazotti továbbképzést. Gondoskodtunk az OKM Levéltári Szakfelügyelet, az OKM Kutatási Kuratórium, az OKM Levéltári Kollégium működtetéséről.

Pályázati támogatást az NKA-tól és az OKM Közgyűteményi Főosztályától 18 pályázatra 46 548 eFt összértékben kaptunk (2007: 23 pályázatra 107 119 350 Ft).

A beszámoló évében a Gazdasági Hivatal vezetője és a munkatársai a nehéz gazdálkodási viszonyok között is felelősségtudattal, magas színvonalon végezték a munkájukat. A belső ellenőri tevékenységet megbízási szerződés keretében külső vállalkozó látta el. A belső ellenőrzést az OKM 2008 novemberében vizsgálta, a vizsgálat eredménye még nem ismert.

II. A levéltár szervezete, a működés személyi feltételei

2008-ban a Levéltár szervezetében mindössze annyi változás történt, hogy az új Szervezeti és Működési Szabályzat az addigi osztályokat főosztállyá minősítette át. Prof. Dr. Gecsényi Lajost ötéves pályázati megbízásának 2008 májusában történt befejeztét követően először az év végéig, majd határozatlan időre, a kiírandó főigazgatói pályázat eredményes lezárulásáig dr. Hiller István miniszter ismételten megbízta az intézmény vezetésével. A főigazgató-helyettes I. ötéves megbízása lejárt, a pályázati felhívás azonban olyan hosszú idő után jelent meg, hogy a munkakör betöltése kisebb késedelmet szenvedett. Szeptember 1-je helyett szeptember 16-án, ismételten, dr. Reisz T. Csaba főlevéltáros kapott megbízást. Az átmeneti időszakban megbízottként látta el feladatát, így ebben fennakadás nem volt. Dr. Mandur Ferencné gazdasági igazgató november elsejétől a nyugállományba vonulását megelőző felmentési idejét tölti, a gazdasági igazgatói állás betöltéséig a pénzügyi főosztályvezető, Latinovics Jánosné megbízott gazdasági igazgatóként irányítja és vezeti a Gazdasági Hivatalt.

A szakmai munka irányításában és ellenőrzésében jelentősen érezte hatását, hogy szinte valamennyi szervezeti egység élén történt valamilyen változás. A lejárt főosztályvezetői megbízások miatt – a korábbi főosztályvezetők (Dr. Soós László, Nyulásziné Dr. Straub Éva, Albrechtné Dr. Kunszeri Gabriella) nyugdíjba is vonultak – pályázat útján betöltöttük a III. főosztály vezetői helyét, amit dr. Rácz György főlevéltáros nyert el 5 évre szólóan. A II. főosztálynál kétszeri eredménytelen pályázat után Bertók Lajos főosztályvezető-helyettes egyéves vezetői megbízást kapott. A X. főosztály irányítását, ahol Orosz Katalin főrestaurátor is lemondott főosztályvezető-helyettesi megbízásáról, az eredménytelen pályázatokat követően

ideiglenesen dr. Reisz T. Csaba főigazgató-helyettes vette át. Az irányító munka erősítésére az I. főosztályon Németh György, a III. főosztályon dr. Török Enikő, a VII. osztályon dr. Németh László Sándor, a IX. főosztályon Kalmár János kapott főosztályvezető-helyettesi megbízást (eddig ilyen megbízások nem voltak), a X. főosztályon pedig a műhelyvezetőket vontuk be az osztály szakmai munkájának irányításába. A IV. főosztályon az addigi helyettes, dr. Kugyela Ákos megvált a levéltártól, ezért dr. Kálniczkyne Katz Veronika lett a helyettes. Kurecskó Mihályt viszont saját kérésére felmentették az V. főosztály helyettesi megbízatása alól, és helyére az ELTE BTK Történeti Intézetének munkatársa, Paulik Ágnes levéltáros került. Csak a VI., VIII., XI., XV. főosztályok vezetésében nem történt változás. A lezajlott változások során összegyűlt tapasztalatok ismételt és nyomatékosan jelezték, hogy az intézmény személyi állományának átalakulása a vezetői utánpótlás esetében alapos előkészítő munkát igényel.

Allományi létszámunk az előző évvel azonos, 262 fő volt, tartósan nem maradt betöltetlen egyetlen álláshely sem. Az év folyamán 24 fővel létesítettünk közalkalmazotti jogviszonyt, és 26 fő munkaviszonya szűnt vagy szűnik meg (2009-re áthúzódóan 3 fő, 1 fő próbaidő alatt, 12 fő nyugállományba vonult, 8 fő közös megegyezéssel távozott, 1 fő szerződése lejárt, és 1 fő lemondással).

Az év folyamán előírt illetményemeléseket végrehajtottuk, biztosítottuk az újonnan felmerülő (nyelv- és tudományos) pótlékgigények kifizetését. Ezzel, illetve a 13. havi illetménnyel és a jutalmakkal együtt az egy főre jutó átlagkereset 192 893 Ft/hó-ra (2007: 182 723 Ft/hó; 2006: 179 400 Ft/hó; 2005: 184 300 Ft/hó; 2004: 171 100 Ft), vagyis 5,56%-kal (2007: 1,85%) nőtt (A 2008. évi infláció mértéke 6,1%). Munkatársaink jelentős részének alapilletménye meghaladja az érvényes bértáblában meghatározott garantált összeget, ám újonnan belépő munkatársaink esetében ezt már mind kevésbé tudjuk megtenni. 2008-ban több alkalommal fizettünk dolgozóinknak kiemelt teljesítményhez (pl. digitalizálás) kötött jutalmat. A 2008. évi pótlékalap 20 000 Ft/hó/fő volt. Vezetői pótlékot 19 fő, címpótlékot 54 (2007: 59; 2006:66) fő, tudományos pótlékot 88 (2007: 90; 2006:91) fő, nyelvpótlékot 63 (2007: 51; 2006:64) fő, egészségkockázati pótlékot 168 (2007: 156; 2006:166) fő, egyéb feltételtől függő (4 pénzkezelési, 6 műszak)pótlékot 10 fő kapott. A bérmegetakarítást folyamatosan a dologi kiadások fedezésére csoportosítottuk át.

Személyhez kapcsolódó költségtérítésként, adómentes juttatásként a törvényben előírt útiköltségtérítést, 6000 Ft/hó étkezési támogatást, 10 000 Ft/gyermek beiskolázási támogatást, valamint születési és temetési segínyt tudunk biztosítani.

III. Műszaki és informatikai fejlesztés, épület-karbantartás

A beszámoló évében elsősorban arra törekedtünk, hogy változatlan szinten megőrizzük az intézményi infrastruktúra színvonalát, biztosítsuk az elhasználódott munkaállomások cseréjét (17 új asztali, 5 hordozható számítógép, 3 nyomtató, 1 szkennert és 1 szervert az új honlaphoz). A központi nyomtatók üzembeállításával folyamatosan kivonjuk a használhatatlan egyedi nyomtatókat, a többit pedig tartalékba helyezzük.

2008-ban üzembe helyeztük az új tároló számítógépeket. A mentési stratégia átszervezésére nem volt lehetőség, mert azonnal új feladatként a digitalizált térképek és DL-DF képek lefoglalták a kapacitást. Az adatok biztonságos elosztása miatt az összes gépet használjuk. A régebbi 9 TB tárolókapacitásunkból most 4 TB szabad, az ehhez 2008-ban érkezett 48 TB-ból pedig 20 TB használható, vagyis összesen 24 TB szabad kapacitással rendelkezünk.

Sikeresen átállítottuk az összes munkaállomáson a vírusirtó programot. Előző évben más gyártótól szereztük be a szoftvert (Sophos helyett Nod32). A váltásra a jobb használati feltételek mellett az olcsóbb ár miatt volt szükség, ehhez viszont mindenütt le kellett cserélni az alkalmazást. A váltás sikeres volt, és a tapasztalatok alapján megérte. A vírusirtó programok átállításával párhuzamosan az összes munkaállomáson megtörtént a levelezőprogramok átállítása

az új levelezőszerverre. Ahol igény volt (könyvtár, titkárság, információs iroda) beállítottuk, hogy többen használhassanak egy e-mail fiókot.

2008 végére 215 munkatársunk rendelkezik átlagosan 5,3 éves asztali vagy hordozható számítógéppel, amelyek közül 203 alkalmas a hálózati kapcsolatok kezelésére.

Az Informatikai főosztály munkatársainak teljesítményeként 2008-ban elkészült a Batthyány-misszilisek adatbázisa. A referens által készített Excel-táblázatokat egyesítették és konvertálták adatbázissá, majd az Egyesületek adatbázisához hasonló felületet készítettek hozzá. A III. főosztály kérésének megfelelően fejlesztettek a Mapinfó adatbázist: eddig csak egyenként lehetett az adatbázis rekordjaihoz rendelni a digitalizált képeket, a továbbfejlesztés által egyszerre többet kijelölve lehet a megfeleltetést elvégezni. Adatrögzítő felületet és alapszintű adatbázis készítették az V. főosztály számára, hogy elektronikus úton tudjanak segédletet készíteni a minisztertanácsi jegyzőkönyvek napirendi jegyzékei 1955–1961 kiadványhoz.

A szoftverfejlesztésben sajnálatos visszalépésként értékelhető, hogy az addigi programozó – jelentősen magasabb jövedelemért – kilépett a levéltár kötelékéből, a helyére lépő fiatal informatikus kolléga pedig nem sokkal később (2009 elején) szintén megvált az intézménytől. A változás következtében a Kutinfó program fejlesztése elmaradt.

Az Állományvédelmi főosztály az NKA-pályázat terhére a következő anyagokat és eszközöket szerezte be: Árnyékolástechnikai fény- és hővisszaverő fólia raktárablakokra (Hess A. tér toronyraktár, Bécsi K. tér DL raktár), SAAF kémiai szűrőanyag klímarendszerbe (Óbudai épületbe), savmentes levéltári dobozok (fraktúr, téka, térkitöltő), savmentes borítékok (oklevelekhez), savmentes papírok palliumhoz (ez még folyamatban van), fényképtároló tasakok, OPUS 10 THI légállapotmérő adatgyűjtős műszerek (datalogger), Pulsar 150M kompresszor (papíröntőgéphez I. restaurálóműhelybe), japánpapírok, kis értékű vegyes szakmai szerszámok, vegyszerek (alkohol, fitinsav, műszerolaj), ragasztók, könyvkötővászon (folyamatban van).

A reprográfiai műhely számára a mikrofilmfelvevő berendezések zavartalan működéséhez alkatrészeket, filmnyersanyagot és vegyszereket, továbbá hét mikrofilm-leolvasót (Gideon 1000) vásároltunk, összesen 13 650 000 forint értékben. A pályázat keretében a mikrofilmes alkatrészek beszerzése szakanyagonként megosztva, folyamatosan valósul meg. Az utolsó tétel 2009 március végére érkezik be.

A szükséges mértékben gondoskodtunk a fax- és másológépek, berendezési tárgyak javításáról és pótlásáról.

C) SZAKMAI MUNKA

(A részletes adatokat a szervezeti egységek beszámolóí tartalmazák.)

I. Illetékességi gyűjtőterületi tevékenység

2004 óta a kormányzati iratokat őrző (V. és VI.) osztályok korábbi gyűjtőterületi feladatait (iratkezelés és -selejtezés ellenőrzése, iratkezelési szabályzatok, irattári tervek véleményezése és jóváhagyása, szervnyilvántartások vezetése) a kizárólag erre a célra létrehozott önálló szervezeti egység, a VII. Kormányzati Gyűjtőterületi Főosztály végzi. A IV. Gazdasági Szervek Főosztálya továbbra is önállóan látja el az illetékességi gyűjtőterületi munkát.

A VII. Kormányzati Gyűjtőterületi Főosztály a munkatervnek megfelelően 2008-ban továbbra is kiemelt figyelmet fordított a központi közigazgatási és igazságügyi szerveknél őrzött 1990 előtti iratanyagok átvételére. Megtörtént a Pénzügyminisztériumban őrzött Pénzügyintézeti Központ Kárpótlási Osztály iratainak átadása, ami páratlan forrásokat tartalmaz a Holocaust-áldozatokra és túlélőkre vonatkozóan. Kiemelt figyelmet kapott a Belügyminisztérium 1990 előtti iratainak átvétele. A Belügyminisztérium esetében értékhatár-vizsgálatot végeztek a műszaki főosztály és a konzuli iratanyagok (az engedéllyel külföldre kivándorolt személyek iratanyaga) esetében.

2008-ban a Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium átadta 1990 előtti jogelődjeinek iratait. A főosztály munkatársai felmérték a Magyar Iparszövetség irattárában őrzött OKISZ Ipari Szövetkezetek Országos Tanácsának és jogelődjeinek iratait. Az 1953 és 1989 közötti iratanyag teljes terjedelme közel 400 ífm, amelynek azonban csak kb. a fele képvisel maradandó értéket. Az iratanyag azonban rendezetlen és selejtezetlen, így a további felmérés munkatervi feladatként nem volt megvalósítható. A SZÖVOSZ és a KIOSZ iratainak felmérése 2009. januárban történik meg.

2007 tapasztalatai nyomán jelentős többletfeladatot jelentett 2008-ban is az egységes iratkezelési szabályzatok elbírálása során az önkormányzati levéltárakkal és az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium Kormányzati Iratkezelési Felügyelettel való együttműködés.

2007-ben a főosztály felmérte a minisztériumok őrizetében lévő 1990 előtti iratok mennyiségét, 2008-ban pedig elkészült a minisztériális körön kívüli szervek iratainak felmérése.

A főosztály munkatársai az iratkezelés ellenőrzése keretében terv szerint 87 szervet (100 alkalom), terven felül 25 szervet (33 alkalom) ellenőriztek. A tapasztalat azt mutatja, hogy a minisztériumok esetében több alkalomra volt szükség az iratkezelés ellenőrzésének teljes körű lebonyolításához, az ellenőrzésről minden szerv esetében jegyzőkönyv készült, a tapasztalatokat a szerv számára levélben foglalták össze. Terv szerint ellenőrizték többek között az Egészségügyi Minisztérium, a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium két főosztálya, az Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium EU jogi szakállamtitkárság, a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium, az Oktatási és Kulturális Minisztérium nemzetközi és felsőoktatási szakállamtitkárságok, az Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium önkormányzati és lakásügyi szakállamtitkárságok, a Pénzügyminisztérium, a Szociális és Munkaügyi Minisztérium, a Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága, az Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség, az Országos Rádió és Televízió Testület, a Legfőbb Ügyészség, számos központi hivatal, hatóság/felügyelet/autonóm szerv, (fő)igazgatóság, szolgálat/szervezet/ügynökség, közhasznú társaság, (köz)alapítvány, kamara/tanács, intézet/központ, kulturális és sportszerv, közgyűjtemény, felsőoktatási intézmény iratkezelését. Az iratkezelés ellenőrzése során 308 ügyiratot intéztek el.

A munkatervtől eltérően nem ellenőriztek néhány olyan iratképző szervet, amelyek átalakultak, elköltöztek vagy más feladatokkal voltak elfoglalva.

Terven felül – főként a szervezeti változásokhoz kapcsolódóan, iratátadás előkészítése vagy egyes részterületek, így a maradandó érték vizsgálata, az iratanyag felmérése, iratkezelési szabályzatok előkészítése, a selejtezés ellenőrzése céljából – a főosztály által felkeresett szervek között volt: Állami Számvevőszék, Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal, Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium, Nemzetközi Oktatási Központ, Központi Statisztikai Hivatal, IRM Rendvédelmi Szervek Védelmi Szolgálat, Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat, Külügyminisztérium, Legfelsőbb Bíróság, Magyar Államkincstár Központ, Magyar Nemzeti Galéria, ORFK Nemzeti Nyomozó Iroda stb.

A VII. főosztály iratkezelési szabályzatok és irattári tervek elbírálásával kapcsolatban 246 aktát intézett el.

A főosztály 339 ügyiraton 749 selejtezési jegyzőkönyvet vizsgált felül. Jelentős időráfordítást igényelt, hogy a szervek szabályosan készítsék el az iratselejtezési jegyzőkönyveket és iratselejtezési jegyzékeket. Jelentős számban került sor az iratselejtezések helyszíni ellenőrzésére.

Továbbra is alapfeladat volt a szervnyilvántartás adatainak pontosítása. A főosztály munkatársai feldolgozták a referenciájukba tartozó közlönyöket és a jogszabályi változásokból származó szervezeti és hatáskör-módosításokat a szervnyilvántartó programban átvezették. Ezen tevékenység keretében tovább folytatódott a szervek szervezeti és működési szabályzatainak, alapító okiratainak bekérése, az új szervek esetében a kapcsolatfelvétel kezdeményezése, szakmai segítségnyújtás az iratkezelési szabályzatok, selejtezési jegyzőkönyvek elbírálásához. Nagy számban igényeltek a szervek az iratkezeléshez szükséges mintajegyzőkönyveket és terveket.

A IV. Gazdasági Szervek Főosztálya folyamatosan tartotta a kapcsolatot az állami vagy tartós állami tulajdonú részesedéssel működő vállalatokkal, valamint a jogszabály által a MOL illetékességébe sorolt Magyar Nemzeti Bankkal. Kisebb mértékben, de még akadtak feladatai a végelszámolt/felszámolt, illetve privatizált vállalatokkal kapcsolatban is. A Főosztály 26 szervezet (többek között Ganz Árammérőgyár, Magyar Villamosművek Zrt., Labor Műszeripari V., Magyar Államvasutak, Magyar Posta Zrt., Hajdúsági Iparművek Zrt., Állami Gazdaságfejlesztő Zrt.) ellenőrzött, 5 iratkezelési szabályzatot véleményezett, 74 selejtezési jegyzőkönyvet vizsgált felül.

Az intézményi illetékesség gyűjtőterületi munka mutatói, 2005–2008

Tevékenység	2005		2006		2007		2008	
	IV.	VII.	IV.	VII.	IV.	VII.	IV.	VII.
	fő/osztályok együtt							
ellenőrzött szerv	44	149	39	125	41	149	26	112
	193		164		190		138	
ellenőrzési alkalom	104	187	94	138	95	192	49	133
	291		232		287		182	
iratkezelési szabályzatok, irattári tervek véleményezése	6	212	10	128	11	441	5	246
	218		138		452		251	
selejtezési jegyzőkönyvek felülvizsgálata	93	265	65	378	82	343	74	749
	358		443		425		823	

A III. Családi levéltárak és gyűjtemények osztálya a maradandó értékű magániratok védettségével kapcsolatos eljárásokban a Kulturális Örökségvédelmi Hivatal (KÖH) számára készített szakvéleményeket, ezenfelül adategyeztetéssel, adatkereséssel vagy digitális képkészítéssel is hozzájárult az eljárások lefolytatásához. A védettségi ügyekkel foglalkozó, 2006 májusában létrehozott Kulturális Javak Bizottságának tagja hivatalból a levéltár egyik munkatársa.

II. Állománygyarapítás

Az illetékességi körben történő iratátvétel a tárgyév folyamán nagyrészt a tervben előirányozottak szerint történt, azonban a korábbiakhoz képest ezúttal nagyobb volumenű, mintegy 580 ifm beszállítására került sor terven felül; ugyanakkor szembesülnünk kellett azzal a ténnyel is, hogy több tervezett iratátvétel meghiúsult. Fő célunk 2008-ban is az iratképzőknél még kint lévő, 1990 előtt keletkezett kormányzati és törvénykezési iratanyag, illetve a Központi Statisztikai Hivatal levéltári anyagának az átvétele volt. Több éves előkészítő munka eredményeként szerény kivételtől (a Környezetvédelmi és Vízügyi Levéltárban lévő minisztériumi iratoktól) eltekintve valamennyi egykori gazdasági minisztérium anyaga bekerült a levéltárba.

Intézményünk az iratbeszállítások során már jelentős 1990 utáni maradandó értékű iratanyaggal is gazdagodott, melyben kiemelendők a kormányülések jegyzőkönyvei, a miniszterelnöki hivatalban működő hivatalvezetők, államtitkárok iratai. Mikrofilmtárunk számára jelentős gyarapodást jelentettek egyrészt a saját anyagainkról készült több mint félmillió felvétel, másrészt pedig a szlovákiai, az ausztriai és a horvátországi közgyűjteményektől kapott mikrofilmek. Összességében a különböző jogcímenekén átvett irategyüttesek mennyisége az előző évekhez képest jelentősen növekedett: a levéltár állománya **3569,174** (2007: 2075,95; 2006: 879,93; 2005: 1090,11) iratfolyóméterrel gyarapodott. A tárgyévi állománygyarapodás tehát a korábbi évek 172–406%-a volt.

Főosztály	MOL állományon kívülről/re		Osztályok között	
	Gyarapodás	Fogyás	Gyarapodás	Fogyás
I.	0,142		0,05 (←II.)	
II.	2,70	3,32		0,05 (→I.) 0,53 (→III.) 14,50 (→IV.)
III.	13,562 + 14 491 db	0,05	0,53 (←II.)	
IV.	378,29	39,83	14,50 (←II.) 0,05 (←VI.)	0,48 (→VI.) 2,33 (→VI.) 0,24 (→VI.)
V.	209,80			1,1 (→VI.)
VI.	2920,62		0,48 (←IV.) 2,33 (←IV.) 0,24 (←IV.) 1,1 (←V.)	0,05 (→IV.)
Gyarapodás	3569,174		19,28	19,28

- Az I. Központi és regionális kormányzervek (1526–1867) főosztálya összegyarapodása 0,192 ifm, ami vásárlás, ajándékozás és illetékességből való átvétel eredménye. Az iratok a Magyar Kancellária, a Helytartótanács, az Erdélyi Kormányhatósági Levéltárak, illetve a Magyar Kamara regisztraturájának anyagát gazdagítják. Közülük külön is említésre érdemes a pozsonyi vár renoválására vonatkozó 1801–1850 évkörű, 0,13 ifm terjedelmű dokumentáció.
- A II. Polgári kori kormányzervek (1867–1945) főosztálya anyaga a MOL 1992. évi 2,70 ifm terjedelmű irataival gyarapodott. Abból következően viszont, hogy illetékességből az I. főosztály 0,05, a III. főosztály 0,53, a IV. főosztály 14,50 és a Szegedi Tudományegyetem Levéltára 3,32 ifm anyagot vett át, a szervezeti egység állománya ténylegesen 15,70 ifm-mel csökkent.
- A III. Családi levéltárak és gyűjtemények főosztálya összesen 14,042 ifm-mel és 14 491 db MF-felvétellel és fényképpel gyarapodott. Köztük: I. Mátyás 1469., a zalavári konvent 1488., a leleszi konvent 1517. évi oklevele, továbbá Kővágó József budapesti polgármester,

emigráns politikus irathagyatéka (1939–1996), Bácsalmási István iratai (1936–2006). A szervezeti egység megőrzésébe került több XVII–XX. században kiállított címereslevél is.

- d) A IV. Gazdasági szervek főosztálya összesen 378,29 ifm terjedelmű anyagot vett át különböző szervektől és iratórzó vállalkozásoktól (köztük a Magyar Nemzeti Bank 1924–1990, a Magyar Villamos Művek 1949–1992, Mecseki Ércbányászati V. 1954–2001, a Magyar Hitelbank Rt. 1986–1996, a Telefongyár Rt. 1909–1950, Telefongyár Vállalat 1948–1970, MASZOLAJ Magyar–Szovjet Olaj Rt. 1948–1954, az Általános Értékfogalmi Bank Rt., az Április 4. Gépgyár 1957–1993, és az Általános Értékforgalmi Bank Rt. 1952–1992, Ózdi Kohászati Üzemek 1945–1997 iratai). A Budapest Főváros Levéltára által fondegysítés keretében átadott 51 töredék fond terjedelme 110,16 ifm-t tesz ki. (Köztük Erőmű Beruházási Vállalat 1951–1976, Remix Rádiótechnikai Vállalat 1951–1976, Egyesült Izzólámpa és Villamossági Rt. 1945–1975, Csepeli Kőolajipari V. 1940–1968, Magyar Édesipari V. 1946–1970) Mivel a szervezeti egység ugyanakkor illetékesség címén 39,83 ifm iratot a cserepartner kezelésébe átadott, a kívülről származó tényleges gyarapodás 338,46 ifm (a szervezeti egység összes gyarapodása: 349,96 ifm).
- e) Az V. Politikai kormánysszervek (1945–/és MDP–MSZMP iratok) főosztálya gyarapodása 13 iratátadó szervtől összesen 297,06 ifm. Új eleme a gyarapodásnak a Magyar Köztársaság 1990 utáni kormánysszervei iratainak átvétele. A gyarapodás jelentős tételei: Minisztertanácsi jegyzőkönyvek és mellékleteik, 1989–1990; MT Titkársága, Grósz Károly, a minisztertanács elnökének iratai 1987–1988; MT Titkársága Németh Miklós, a minisztertanács elnökének iratai, 1988–1990; Igazságügyi Minisztérium TÜK iratok, 1961–1979; BM Személyügyi Főosztály iratai, 1953–1990; BM Titkárság (közvetlen iratok), 1960–1990; MM TÜK iratok, 1981; Országos Rendező Iroda iratai, 1967–1991; OKM Kádár János külön kezelt iratgyűjteménye, 1951–1989; Oleg Kosevoj Szovjet Ösztöndíjas Iskola iratai, 1949–1954; Legfelsőbb Bíróság Büntető Kollégiuma iratai, 1983–1990; Múcsarnok vegyes iratai, 1956, 1991–1992; Magyar Köztársaság Kormánya ülésjegyzőkönyvek és mellékleteik, 1990; Miniszterelnöki Hivatal különböző főosztályainak, hivatalvezetőinek, államtitkárainak iratai, 1990–1995; Nemzeti Etnikai Kisebbségi Hivatal iratai, 1992–1995; Határon Túli Magyarok Hivatala Általános iratok, 1992–2000; Művelődési és Közoktatási Minisztérium különböző főosztályainak iratai, 1991; Állami Számvevőszék iratai 1990–1991.
- f) A VI. Gazdasági kormánysszervek (1945–) iratanyag főosztálya gyarapodása külső iratképzőktől összesen 2920,62 ifm. Köztük: Állami Tervbizottság TÜK iratok, 1973–1988; KSH A népszámlálások feldolgozási táblái 1880–1980; Az 1970. évi, az 1980. és az 1990. évi népszámlálások, az 1973., 1980., 1984., 1996. évi mikrocenzusok iratai; Ipari Minisztérium iratai 1981–1990; Földművelésügyi Minisztérium 1992; Termelőszövetkezetek Országos Tanácsa iratai, 1987–1989; Magyar Újságírók Országos Szövetsége 1896–1997; KPM Autópálya Műszaki Igazgatóság 1972–1991.

Az iratgyarapodás tételes jegyzékét a magyarországi közlevéltárak iratgyarapodásáról készült kiadvány tartalmazza (a levéltár honlapján lesz elérhető).

A MOL-ban őrzött levéltári anyag 2008. december 31-én **79 797,054** (2007: 76 227,88; 2006: 74 151,93) iratfolyóméter volt.

Ebben az évben a MOL anyagáról készült mikrofilmekből 537 341 (2007: 194 807; 2006: 749 938; 2005: 1 225 874) felvételt, a külföldi levéltárak anyagából 367 986 felvételt (ebből oroszországi: 40 312), az egyházi levéltárak anyagáról 50 595, egyéb iratanyagról 27 856 felvételt vettek állományba. A Filmtár 2008. december 31-i állománya: 65 738 063 (2007: 64 754 285) felvétel, vagyis az éves gyarapodás 983 778 felvétel.

III. Állományvédelem

1. Általános tevékenység

Az állományvédelmi tevékenység az előző évekhez hasonlóan jó színvonalon folyt, bár a szakmai tevékenység mennyiségét és annak sokszínűségét jelentős mértékben csökkentette, hogy a főosztály élére kiírt vezetői pályázatokra nem jelentkezett senki, és az addigi helyettes sem vállalta tovább az osztály szakmai munkájának irányítását. Ideiglenes jelleggel a főigazgató-helyettes I. irányította a szervezeti egységet, mert csak 2009. március 1-jétől vállalta dr. Körmendy Lajos, hogy a főosztály megbízott vezetője legyen.

A X. Állományvédelmi főosztály az elkerülhetetlen nehézségek (betegségek, nagy számú előre nem tervezhető feladat, munkatársak év közbeni nyugállományba vonulása) ellenére jó színvonalon teljesítette mind az intézményt, mind az egész magyar levéltárügyet érintő feladatait. Bár a tervet számszerűen nem sikerült teljesíteni, arányaiban jelentősebb mennyiséget restauráltak a munkatársak.

Az előző években megkezdett folyamathoz illeszkedve a megelőző állományvédelmi tevékenység különös hangsúlyt kapott az év folyamán is. A főosztály

- folytatta a raktári körülményekre (klímára) vonatkozó adatok gyűjtését és kiértékelését;
- folytatta a restaurálási munkák számítógépes dokumentálását;
- elvégezte a kiállítási céllal kölcsönzött iratok állapotleírását (7 kiállítás) és a szükséges előkészítő munkálatokat;
- szakmai tanácsokat adott külső intézményeknek és magánszemélyeknek (BFL, Baranya Megyei Levéltár, iratképzők, pl. miniszterelnöki Hivatal)
- 4 irattár-ellenőrzésnél (Belügyminisztérium, Földhivatal, Legfelsőbb Bíróság, Vízügyi Levéltár), illetve iratbeszállítási esetben tartott helyszíni szemlét és szakvéleményt adott.
- A nem hagyományos levéltári anyagok tárolására, karbantartására stb. vonatkozó feladatok teljesítését folytatták.

Valamennyi osztályon folytatódott a csomóban tárolt iratok átrakása, illetve a sérült és elhasznált dobozok cseréje, az egész levéltárban összesen **993,29** (2007: 6715,22; 2006:956,39) ifm iratanyagot dobozoltak át. A 2007. évi kiugróan magas érték nem a rendszeres dobozolási tevékenység átlagos mennyisége, ugyanis abban az évben az azbeszttartalmú dobozok cseréje kiemelt intézményi feladat volt, a IV–VI. osztályon összesen 49 155 dobozt (5898,6 ifm) kellett megfelelő tárolóeszközzel felváltani. A 2008. évi (át)dobozolási tevékenység az évek átlagában jó teljesítménynek minősíthető.

2. Állományellenőrzés

Az éves állományellenőrzés valamennyi szervezeti egységben megtörtént, amely kiterjedt a teljes levéltári állományban elhelyezett őrjegyekre és iratkiemelésekre.

3. Biztonsági másolatok készítése (mikrofilmezés, digitalizálás)

2008-ban a levéltári anyagról továbbra is két módon készítettük biztonsági másolatokat: a hagyományos mikrofilmezés mellett ugrásszerűen nőtt a tömeges digitális felvételezés mennyisége – ez utóbbit jelentős részben külső vállalkozó végezte. A Bécsi kapu téri épületben őrzött, veszélyeztetett állapotú, értékes levéltári anyag digitális felvételezéséhez az épületben önálló – de a VIII. Reprográfiai osztály szervezeti kereteiben működő – labor jelentősége folyamatosan nő.

Az iratőrző osztályok előkészítő tevékenysége a mikrofilmezést és a digitalizálást szolgálta: mikrofilmezésre és digitalizálásra több mint 1 000 000 pagina iratanyagot, 24 000 DL számnyi

oklevelet (101 000 felvétel), 12 000 térképszelvényt készítettünk elő (2007: 1 102 765 p.; 2006: 1 202 519 p.; 2005-ben: 1 684 955 p.) Ezt a mennyiséget – figyelemmel az előző évi maradványra is – a levéltár műhelye nem tudta a tárgyévben felvenni, ez áthúzódik a következő év(ek)re is.

A korábbi évek előkészítési munkálatai miatt ebben az évben nem végzett ilyen munkát az I. és a VI. osztály.

Biztonsági másolatokhoz előkészített iratanyag mennyiség mutatói, 2008

osztály	Mikrofilmzésre		Digitalizálásra		összesen	
	r.e./[ifm]	pag. [kb.]	r.e./[ifm]	pag.	pagina [kb.]	
I.	-	-	-	-	-	
II.	110 r.e. [15,32]	[122 000]	[36,60]	285 507	[406 507]	
III.	152 cs. [21,28]	[182 400]		23 000 oklevél 27 000 térkép	[182 400] 23 000 db 27 000 szelv.	
IV.	[9,08]	72 623		5588 fol. 5 pauszrajz	72 623 5588 fol. 5 pauszrajz	
V.	125 d. [14,00]	[125 000]	278 d. [33,36]	231 101	[356 101]	
VI.	-	-	-	-	-	
Összesen					[1 017 631] 23 000 db 27 000 szelv. 5588 fol. 5 pauszrajz	

[Számított értékek]:

1 cs. = 0,14 ifm = kb. 1200 pag.; 1 d. = 0,12 ifm = kb. 1000 pag.; 1 köt. = 0,1 ifm = kb. 800 pag.; 1 ifm = 7 cs. = 8 d. = 8000 pag.

A mikrofilmműhely 2008-ban 620 620 (2007: 490 688; 2006: 749 938; 2005: 717 193) felvételt készített a MOL anyagából, ez a tervezett mennyiség 95%-a, vagyis a tervet – köszönhetően az új felvételezők alkalmazásának – teljesíteni tudtuk. A MOL anyagából a filmzés során Holokauszt-megrendelésekre 160 843 felvételt, a koreai megrendelő részére 50 739 felvételt készítettünk. Egyéb levéltárak anyagából 28 246 felvételt készítettünk.

A digitalizált másolatok száma 2006. december 31-én 201 924 felvétel, 2007-ben 85 170, 2008-ban 68 334 (eredeti terv 52 000 felvétel) felvétellel gyarapodott a gyűjteményünk. 2008. december 31-én a digitális másolatok felvételáma 355 428.

4. Restaurálás

A tervezett restaurálási munkák csak részben teljesültek az aktív személyi állomány csökkenése miatt. A munkaidő 75%-át a tervmunkára és a gyorssegélyre (előbbi 10%-a), valamint legfeljebb 25%-ban szolgáltatásra kívántuk fordítani. Ténylegesen az eredetileg tervezett munkaidő 56,87%-át fordították tervmunkára, 39,2%-át fordították gyorssegélyre (tehát a tervezettnél közel négyszer több gyorssegélyre volt szükség). Jelentős visszaesés volt tapasztalható a szolgáltatásként végzett restaurálásban, 2008. április elejét követően nem volt egyetlen megrendelés sem. A szolgáltatások elmaradása vélhetően a sikertelen pályázatoknak tudható be (Egyházmegyei Levéltár, Győr; Kalocsa Főegyházmegyei Levéltár), illetve pl. a Veszprém Megyei Levéltár szponzori támogatással restauráltatott az OSZK-Soros Műhelyben egy 16. századi kötetet, hiába ajánlottuk fel a mi kapacitásunkat.

Az időkeret jóval kevesebb mint 25%-ában (10,64%, vagyis a tervezett időkeret 42%-a) külső megrendelők – 5 levéltár, 2 múzeum, 1 egyesület, 1 magánszemély – számára szolgáltatás keretében történt munkavégzés értéke 3 530 849 Ft (2007: 1 806 747 Ft; 2006: 5 818 191 Ft; 2005: 8 429 310 Ft) volt.

Dokumentumtípus	egység	Tervmunka	gyorssegély	szolgáltatás	Összesen		
					2008	2007	2006

Irat	fólió	3392	829	522	4743	8 485	18 460
Pergamenlap/Kódexlap	db	1			1	2	4
Missilis	fólió	759		160		493	628
	db/egység		1068/1069		1987/1988		
Oklevél	db/egység	52/53	113/117	16	181/186	71/-	92/100
Festett címerkép	db					1	1
Címereslevél	db/egység	22/39	36	1	59/76	2	9
Tervrajz	db/egység		13/17		13/17	16/22	247 /344
Térkép	db/egység	278/281	6/6	62/84	346/371	6347/6353	119/146
Nyomatvány	db/fólió			4/8	4/8	1	
Családfa	db		13		13		2
Síremlékrajz	db						1
Pergamen füzetek	db/egység	2/9	9/76		11/85		
Kötésrestaurálás	db	2			2	5	5
Kötéskonzerválás	db						3
Pecsetmásolat	db					5	70
Pecset- és pecséttek konzerválása	db		4		4		1
Védődoboz-készítés (oklevélhez)	db	2	12	3	17	4	28
Dobozba helyezés	db					24	
Jegyzőkönyvek szétbontása	db						47

5. *Állományvédelmi könyvkötés*

A könyvkötést a rendelkezésre álló időkeret 80%-ban tételesen terveztük, 10%-ot előre nem látható feladatokra, 10%-ot pedig a levéltári munkákhoz szükséges segédletek készítésére tartottunk fel.

A levéltári anyaghoz 2 egészbőr, 12 félbőr, 287 egész- és félvászon, 121 brossúrakötés és 24 kötészjavítás, 9 triplex kötés, 2 egészpapír kötés, 28 aranyozásjavítás, 1 papírkötés és 4 lappótlás készült (összesen 419 kötethez, 2007:528 kötet) – ezekkel együtt 6031 lapot konzerváltak. A kötésetti feladatok között igen jelentős tételt jelentett a palliumvágás (124 606; 2007: 97 103), a papír-, karton- és őrjegyvágás (123 580); egyéb munkálatok voltak: névjegyvágás (1000 db), spirálozás (110 db), névtáblakészítés (9 db), meghívóvágás (300 db), mappakészítés (2 db), számlakönyvek-tömbök megsemmisítése (200 db), tasakkészítés (200 db), tékakészítés (3 db), elválasztókészítés (30 db), jegyzettömbkészítés hulladék palliumból (700 db), füzetek szétszedése (367 db).

6. *Fertőtlenítés*

Szakmai döntés alapján fertőtlenítést csak végképp elkerülhetetlen, kizárólag kellően indokolt kivételes esetben – friss fertőzés, restaurálás előtt – végez az intézmény. A beszámoló évében fertőtlenítést nem végeztünk.

IV. *Rendezés*

Az intézményben őrzött levéltári anyag rendje folyamatos korrekcióra, finomításra és ellenőrzésre szorul. Ennek megfelelően – elsősorban a IV. Gazdasági szervek, az V. Politikai kormánysszervek (1945–) és MDP–MSZMP iratok főosztályán, a VI. Gazdasági kormánysszervek (1945–) iratainak főosztályán – kiemelt jelentőséggel bír az iratok középszintű rendezése.

Ellenőrző rendezésre – szinte valamennyi osztály végzett ilyen jellegű munkát – a munkatervi irányelvek szerint indokolt esetben került sor, elsősorban ott, ahol repertóriumok előkészítése folyik, mint ahogy a IV. főosztályon a Vas-, fém-, gépipari vállalatok repertóriumának összeállítását megelőzően folytak ellenőrző rendezések. A VI. főosztály a Központi Statisztikai Hivatal 2007–2008-ban átvett 1572,70 ifm terjedelmű iratanyaga rendjének pontosítása miatt vált szükségessé az ellenőrző rendezés. Az I. osztályon folyt ellenőrző rendezési munkák egy része az Abszolútizmus kori Pénzügyigazgatási Levéltár távlati tervben szereplő repertóriumának előkészítését szolgálta.

Általában szintén a repertóriumkészítést megelőző fontos munka a kiegészítő tárgyi rendezés azokban az esetekben, amikor korábban középszinten már rendezett fond/állag iratanyaga gyarapszik (sokszor előre nem látható módon), és szükségessé válik két-három anyagréz egyesítése, a törzsanyag kiegészítése a gyarapodásokkal. Kiegészítő rendezést végzett a IV. főosztály a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Vas-, fém-, gépipari vállalatok repertóriumának, valamint a VI. osztály a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium repertóriumának összeállításához.

Darabszintű rendezést végeztünk kiemelt forrásértékkel rendelkező iratanyagokban, mint például az III. főosztály a Térképtárban S 76 Kataszteri oleáták 15 000 szelvény rendezésével, továbbá ajándékként átvett iratanyagban (P 2250 Bácsalmási István), ezen kívül még az V. főosztály a Legfelsőbb Bíróság TÜK állagaiban.

Az ellenőrző és kiegészítő rendezések 2008-ban az átlagosnál nagyobb súllyal szerepeltek, ezért alapszintről kiinduló középszintű rendezést csak a III. osztály végzett a különböző családok, a Magyar Vöröskereszt és a Székely Nemzeti Párt fondjában.

Alapszintű rendezésre vagy előkészületre négy osztályon került sor, a III. főosztályon a Szélsőjobboldali pártok címen átvett iratok fondokra bontása vált szükségessé, a IV. főosztályon a 2006-ban a Nógrád Megyei Levéltár Tiribesi Részlegétől átvett vállalati anyagok 2007. évi rendezésének befejezéseként a Hódmezővásárhelyi Mezőgazdasági Gépgyár, a Ganz–Danubius Hajó- és Gépgyár, a Ganz Mozdony- és Vagongyár, valamint a FÉG Fegyver- és Gázkészülékgyár TÜK anyagának alapszintű rendezése. Az V. főosztályon Göncz Árpád köztársasági elnök és a Legfelsőbb Bíróság anyagában, a VI. főosztályon az Állami Tervbizottság fondjában történt alapszintű rendezés.

A rendezési munkákkal párhuzamosan folytatódott a rendezett anyagok mintaállványozása és levéltári jelzeteleése, de az újonnan átvett iratanyagok (gyarapodások) jelzettel való ellátása is fontos része a raktári rend megteremtésének. A rendezések következtében szükségessé váltak raktárátrakodási munkálatok is. Az I. főosztályon 812 ifm átrakodása történt meg.

A rendezési munkálatok mennyiség mutatói, 2005–2008

Rendezés (-) jellege	2005	2006	2007	összes	2008					
					I.	II.	III.	IV.	V.	VI.
Ellenőrző ~	690,22	1530,08	1390,49	2451,65	531,02	116,47	78,80	27,02	125,64	1572,7
Kiegészítő ~ ~	110,58	127,96		206,26				120,35		85,91
Raktári rend ~ ~		0								
Alapszintű ~	159,4	434,1	190,06	98,41			3,96	37,82	33,58	23,05
Középszintű ~	497,27	247,85	381,89	10,08			10,08			
Darabszintű ~	14,09 922 pe. 325 f.	12,00	47,78 13 354 tk.	8,18 + 15 000 szelvény tk.			15000 szelvény + 1,54	1,92	4,70	
Mintaállványozással összekötött raktár ~	1082,98	1565,32	1375,77	325,87		83,47		137,44	81,91	23,05
Átrendezés				182	182					
Címelés és jelzeteleés		836,58 2300 DF	2834,98 802 d. 200 r.e. 13 354 tk. 158 tr.	2819,61	6,00	61,68	76,29	84,62	9,36	2581,66

Megj.: A mennyiségek mértéke ifm vagy: p.= pagina; pe. = pecsét; f. = fénykép; tk. = térkép; tr. = tervrajz; d. = doboz

V. Selejtezés

A IV. Gazdasági Szervek Főosztálya elkészítette a 2007-ben a „tiribesi anyag” rendezése során leválasztott iratok és egyéb selejt anyagok (összesen 29,60 ifm) selejtezési terveit és a selejtezési jegyzőkönyveket, amelyeket az OKM Közgyűteményi Főosztálya 13107/3/2008. szám alatt jóváhagyott. Az V. Politikai Kormányiszervek (1945–) és MDP–MSZMP Iratok Főosztályán előkészítették selejtezésre a Népjóléti Minisztérium Elnöki főosztályának ellenőrző rendezése során leválasztott iratokat (4,56 ifm), továbbá az MSZMP KB Külügyi osztálya iratainak

rendezése során keletkezett többes példányokat (15 ifm). A VI. Gazdasági Kormánysszervek (1945-) Főosztálya az Állami Tervbizottság fondjának rendezéséhez kapcsolódóan selejtezési tervet készített a fondban fellelt többes példányokról, amelyeket 1 ifm terjedelemben leválasztottak az iratanyagról. A selejtezésre minisztériumi jóváhagyást követően 2009-ben kerül sor. A főosztály munkatársai a Környezetvédelmi és Vízügyi Szaklevéltár által átadás-átvételre felajánlott irategységek esetében értékhatár-vizsgálatot végeztek a Szaklevéltárban.

VI. Segédletkészítés

Középtávú szakmai célkitűzéseinknek megfelelően a beszámolási időszakban továbbra is nagy hangsúlyt fektettünk a segédletkészítésre, amely elsősorban a korábbi években megkezdett munkák folytatását jelentette.

1. Az **e-Archívum** nyilvántartó program ellenőrzése és kiegészítése folyamatosan történt; az iratörző főosztályok munkatársai további fondleírásokat és raktári jegyzékeket töltöttek fel az adatbázisba.
2. **Áttekintő raktári jegyzékek** készültek összesen 2405,51 (2007: 856,98; 2006: 1944,82; 2005: 2122,79; 2004: 2264,12; 2003: 1625,96) ifm iratanyagról.

Az I. főosztály munkatársai összesen mintegy 506,52 ifm iratanyaghoz készítettek áttekintő raktári jegyzéket: Acta generalia, Fasciculi mensium: Litterae, Fasciculi mensium: Expeditiones, Departamentum urbariale – Tabellae urbariales, K.k. (Statthaltereier Abteilung Oedenburg – Elnöki iratok –, K.k. Statthaltereier Abteilung Grosswardein – Elnöki iratok Urbaria et conscriptiones, Departamentum pupillare – Exactoratus Pupillaris, Departamentum contributionale.

A II. főosztályon az alábbi anyagokhoz készült áttekintő raktári jegyzék összesen 285,7 ifm terjedelemben: a Miniszterelnökségi Levéltár Központi Statisztikai Hivatal, a Belügyminisztériumi Levéltár Országos Községi Törzskönyvbizottság, a Közmunka és Közlekedésügyi Minisztérium Postaügyi Szakosztály, Távírdauügyi Szakosztály, a Közellátási Hivatal Elnöki Főosztály, Bizalmas iratok, Körrendeletek, Minisztertanácsi előterjesztések, Általános iratok, a Pénzügyminisztérium Alapszabály-gyűjtemény, Elnöki iratok és a Magyar Országos Levéltár Levéltára Általános iratok.

A III. főosztályon megtörtént a szélsőjobboldali pártok fondképzőkre bontott anyagának fondok szerinti jegyzékelése, emellett áttekintő jegyzék készült a Magyar Vöröskereszt újonnan beszállított iratok, az Abonyi közbirtokosság, a Kolozsvári egyetem iratgyűjteménye, a Magyar Jogászegylet, a Baracska közbirtokosság, Vönöcki közbirtokosság, Ottlik György levelezése, Magyar Kereskedelmi Társaság, a Kiss-Jankovics Alapítvány, Magyar Emberbarátok Egyesülete, Magyarhoni Földtani Társulat, a Mária Terézia Akadémia, az Országos Mezőgazdasági Kamara, a Közzolgálati Alkalmazottak Nemzeti Szövetsége, a Bartók Béla Szövetség, a Tiszolci közbirtokosság, a Foederatio Americana, a Tassi közbirtokosság, a Theresianum, Wien, a Vegyes közbirtokossági iratok, a Magyar Színház és Filmművészeti Szövetség, a K. Papp Miklós gyűjtemény 30,03 ifm terjedelmű levéltári anyagáról.

Az V. főosztályon áttekintő raktári jegyzék készült a Népjóléti Minisztérium Szociálpolitikai főosztályának 1946–1951 közötti levéltári iratanyagáról 10,56 ifm terjedelemben.

A VI. főosztályon áttekintő raktári jegyzék készült a Központi Statisztikai Hivatal fondján belül az 1970. évi népszámlálás és az 1972. évi általános mezőgazdasági összeírás állagának összesen 1572,7 ifm terjedelmű levéltári anyagáról.

3. A **repertorizálási munka 2008-ban is folytatódott**: a VI. főosztály a korábban megindult repertorizálási folyamat részeként elkészítette a Mezőgazdasági és

Élelmezésügyi Minisztérium repertóriumának kéziratát (1210 ifm). A II. főosztály munkatársai előrehaladtak a Sajtó Levéltár (361,35 ifm) repertóriumának átdolgozásával, szerkesztésével.

4. Különbőféle **jegyzékeket, lajstromokat, katalóguslapokat, mutatókat** valamennyi iratórzo osztályon készítettek a kutatómunka és a szakmai feltáró munka segítségére:
- A II. főosztály munkatársai elvégezték az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárától visszakapott, a Külügyminisztériumi Levéltár anyagába tartozó ún. „O-dossziék” jegyzékelését (0,58 ifm).
  - A III. főosztály **lajstromot** készített a Károlyi család 24,78 ifm terjedelmű levéltári anyagáról, valamint munkatervben felül a Balassagyarmati Városi Könyvtártól átvett 0,24 ifm iratanyagáról. Összesen 2027 **katalógusleírást** készítettek el. Elkészült a Kataszteri oleáták **restaurálási jegyzéke**, illetve a középszintre rendezett fondokhoz **konkordanciajegyzék** készült. Megtörtént továbbá a Családi levéltárak 1-444 törzsszámú anyagában található kb. 35-40 db napló formai és tartalmi adatainak feltárása. Levélírói **mutató** készült a Kossuth levéltár Kossuth-időrendi sorozat lajstromlapjai alapján (összesen 3970 db-ot dolgoztak fel a főosztály munkatársai), illetve hg. Esterházy Pál nádor iratairól – a No.1017-1801 B-Cs kezdőbetűs levélírók esetében történt meg a levelezés regesztáinak számítógépbe vitele. Megtörtént emellett a digitalizált regeszták (Q DL) reponálása is (50 000 db).
  - A IV. főosztályon folyó rendezésekhez kapcsolódóan különböző szintű **raktári jegyzékek** készültek (158,66 ifm, lásd IV. fejezet), ezeken felül raktári jegyzék készült a Lampart Vegyipari Gépgyár, a Fémáru-, Fegyver- és Gépgyár Rt., Titkárság, az Ózdi Kohászati Üzemek, Rendezendő iratok, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, Ipari Titkárság, 1945 utáni levelezés és ingatlanügyek sorozata, a Hungária Vegyi és Kohóművek, a Neményi Testvérek Papírgyára Rt., a Tiszai Vegyi Kombinát, az Ikarusz Karosszéria- és Járműgyár, Gyártmánydokumentációs osztály összesen 155,64 ifm terjedelmű iratanyagáról.
  - Az V. főosztály összesen 72,2 ifm terjedelemben készített **lajstromot**: elkészültek a Minisztertanácsi jegyzőkönyvek napirendi jegyzékei, 1956–1961, valamint a Legfelsőbb Bíróság visszaminősített büntető TÚK iratok, 1950–1990, a Legfelsőbb Bíróság visszaminősített polgári TÚK iratok, 1952–1987, a Legfelsőbb Bíróság visszaminősített munkaügyi TÚK iratok, 1979, Közoktatásügyi Minisztérium TÚK iratok, 1952–1953, a Közoktatásügyi Minisztérium visszaminősített TÚK iratok, 1951–1953, a Kulturális Minisztérium Kollégiumi értekezletek, 1977–1980, a Művelődési Minisztérium Kollégiumi értekezletek, 1980–1983, a KÜM Általános iratok, 1977–1979, az MSZMP KB Agitációs és Propaganda osztály, 1957–1961, az MSZMP KB Gazdaságpolitikai osztály, az MDP KB Iroda Nagy Imrere vonatkozó iratok, az MSZMP KB Tudományos, Kulturális és közoktatási osztály, 1985 levéltári anyagának darabszintű jegyzékei.
  - **Raktári jegyzék** készült továbbá az Oktatásügyi Minisztérium Általános iratok, 1954–1957, az Állami Egyházügyi Hivatal általános iratok, 1957–1989, a Külügyminisztérium Titkárság, 1956–1985, a Belügyminisztérium Elnöki iratok, 1945–1950, a Kulturális Minisztérium Igazgatási és Jogi Főosztály, 1974–1980, a Kulturális Minisztérium Színházművészeti Főosztály, 1974–1977, a Kulturális Minisztérium Közművelődési Főosztály, 1974–1980, a Kulturális Minisztérium Színház, Zene és Táncművészeti Főosztály, 1978–1980 összesen 151,74 ifm terjedelmű iratanyagáról. A főosztály munkatársai összeállították továbbá az MDP Hadifogoly Iroda, 1946–1949, a Magyar Áttelepítési Kormánybiztosság, 1946–1949 mutatóját 1,68 ifm terjedelemben.

- A VIII. főosztály 2008-ban három újabb *filmtári jegyzék*et készített el. A 2008-ban bekötötésre került új jegyzékek: 53431–53469, 51285–51663, 51664–52035. Az 52036–52211-es és az 52218–52710-es jegyzékek szintén elkészültek. Ezek kötetése a 2008. évi keret betöltése miatt 2009-re tolódott. Az elektronikus jegyzékkel átvett filmtári anyag esetében a főosztály munkatársai elvégezték a jegyzékek kiegészítését és ellenőrzését. Elkészült továbbá a népszámlálási filmek 993 filmtekercsének a címszavas jegyzéke.
5. Folytatódott a MOL iratanyagát feldolgozó adatbázisok építése, bővítése, fejlesztése:
- A II. főosztály munkatársai javították és kiegészítették a Minisztertanácsi jegyzőkönyvek digitalizált adatbázisát, valamint az Alapítványi adatbázisban feldolgozták a Belügyminisztérium iratanyagát (3388 rekord). Az Egyesületi adatbázisban rögzítették az Igazságügyminisztérium, a Pénzügyminisztérium, a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium, a Földművelésügyi Minisztérium, a Kereskedelemügyi Minisztérium vonatkozó iratanyagát (4116 rekord). A segédkönyvi adatbázisban rögzítették a Közmunka és Közlekedésügyi Minisztérium, a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium kijelölt adatait (11637 rekord, valamint digitális felvételek 5239 képi fájl hozzárendelése az adatbázis 4273 rekordjához).
  - A III. főosztályon folytatódott az Es(z)terházy-DVD kiadásának előkészítése, illetve a Károlyi lt.-ből kiemelt térképek leírása és az *adatházis* előkészítése. A főosztály munkatársai folyamatosan javították a *DL-DF adatházis* adatait a DL 1-38000 és az azt követő kontingensnél, megtörtént az adatbázis szerkezeti továbbfejlesztése, képek illesztésének megtervezése, kivitelezése, a törzskönyv és a regeszták adatbázishoz illesztése. Az adatbázis DVD változata is megjelent. Elkezdődött a Mapinfo elnevezésű térképtári adatbázis fejlesztése.
  - Az V. főosztály munkatársai adatbázist építettek a Nagy Imre miniszterelnök és társai elleni per iratai 1956–1960, a minisztertanácsi jegyzőkönyvek napirendi jegyzéke, 1955–1961, a Belügyminisztérium Egyesületi főosztály 1945–1951, az MSZMP Politikai Bizottság ülései, 1956–1989, az MDP Központi Szervei, Titkárság 1948–1956, az MDP Központi Szervei Szervezőbizottság, 1948–1953 iratanyagából (összesen: 30,44 ífm). A főosztály jelentős munkát végzett továbbá a minősített iratok felülvizsgálatának előkészítésében.
6. A Digitális Fotók Adatbázisa nyilvántartó program üzemszerűen működött, csak ebben lehetett digitális képre vonatkozó megrendelést feladni.

VII. Kutató- és ügyfélszolgálat

1. Kutatószolgálat

A statisztikai adatok szerint a kutatóforgalom – a beiratkozott kutatók (↑24,64%), a kutatási esetek (↑0,72%) és a leadott kérelmek (↑8,97%) száma – a korábbi évekhez képest növekedett. Ebben nyilvánvalóan szerepet játszott a téli hónapokban változatlan teljes nyitva tartás. Egy kutató átlagosan 7 alkalommal kutat, és ez továbbra is megterheli a kutatószolgálat személyi és tárgyi kapacitását.

Tekintettel arra, hogy a beszámoló évében már több kormányzati szerv is adott le 1990 után keletkezett levéltári anyagot, a levéltári törvény rendelkezései alapján lépéseket tettünk az 1990. május 2. után keletkezett iratanyag kutatásának szabályozására.

Változatlanul jelentős a családtörténet iránti érdeklődés, nőtt (↑68,52%) a filmtár anyagát használó kutatók száma, ugyanakkor itt 7,3-ra csökkent (2007: 12,3; ↓28,46%) az átlagos kutatási alkalmak száma, egy napra átlagosan 43 (2007: 42) kutató jutott. A külföldi honos kutatók száma tovább növekedett, 498 (2007: 415; 2006: 258; 2005: 340) volt. A kutatói adatbázis (Kutinfo) minimális technikai szünetekkel folyamatosan működött, az adatrögzítés zökkenőmentes volt. A 2003-ban bevezetett egységes kutatási szabályzat alapján folytatódott az intézményen belüli eltérő gyakorlat fokozatos felszámolása, ám számos ponton továbbra is különbségek vannak az egyes kutatótermek között.

A „szolgáltató levéltár” tevékenységeinek körében 2007-ben bevezetett „Feljegyzésfüzetben” a kutatók 2 esetben rögzítették kérdéseiket és észrevételeiket.

Az I. főosztály levéltárosai a saját munkatervükben meghatározott beosztás továbbra is rendszeresen részt vettek a kutatótermi feladatok ellátásában. Az együttműködés mind a kutatóterem, mind a levéltárosok szempontjából sikeresnek bizonyult, ezért ez a tevékenység 2009-ben más osztályokra is kiterjeszhető lesz.

Az iratanyag kutatásának egyes mennyiség mutatói, 2004–2008

Kutatóterem	Kutatók					Kutatási esetek					Kérőlapok				
	2008	2007	2006	2005	2004	2008	2007	2006	2005	2004	2008	2007	2006	2005	2004
I. épület, Bécsi k. tér	1441	1374	1022	1357	1428	7 717	7 856	6 664	8 249	7 895	9 254	9 712	7 627	10 336	10 243
II. épület, Hess A. tér	398	361	377	365	364	3 456	3 312	3 719	3 336	3 623	4 694	3 959	5 030	4 045	3 659
III. épület, Óbuda	1621	1041	1046	1024	917	11 442	11 286	10 504	10 401	8 949	12 424	10 530	10 361	9 761	8 508
<i>ebből filmkutató</i>	1456	864	842	899	754	10 654	10 593				10 001	8 419	8 650	8 321	6 908
Összesen:	3460	2776	2445	2746	2709	22 615	22 454	20 887	21 986	20 467	26 372	24 201	23 018	24 142	22 410

Kutatóterem napi átlaga* (250 munkanappal számolva)	Kutatók					Kutatási esetek					Kérőlapok							
	Átlag	2008	2007	2006	2005	2004	Átlag	2008	2007	2006	2005	2004	Átlag	2008	2007	2006	2005	2004
I. épület, Bécsi k. tér	5,3	6	5	4	5	6	30,7	31	31	27	33	32	37,7	37	39	31	41	41
II. épület, Hess A. tér	1,5	2	1	2	1	1	13,9	14	13	15	13	14	17,1	19	16	20	16	15
III. épület, Óbuda	4,5	6	4	4	4	4	42,1	46	45	42	42	36	41,3	50	42	41	39	34
<i>ebből filmkutató</i>	3,8	6	3	3	4	3	42,5	43	42				33,8	40	34	35	33	28
Összesen:	11,3	14	11	10	11	11	86,7	90	90	84	88	82	96,1	105	97	92	97	90

Kutatóterem	Kutatók átlagos kutatási esetei					Kutatók átlagos kérőlapszáma				
	2008	2007	2006	2005	2004	2008	2007	2006	2005	2004
I. épület, Bécsi k. tér	5,35	5,72	6,52	6,08	5,53	6,42	7,07	7,46	7,62	7,17
II. épület, Hess A. tér	8,68	9,17	9,86	9,14	9,95	11,79	10,97	13,34	11,08	10,05
III. épület, Óbuda	7,06	10,84	10,04	10,16	9,76	7,66	10,12	9,91	9,53	9,28
<i>ebből filmkutató</i>	7,32	12,26				6,87	9,74	10,27	9,26	9,16
Összesen:	6,53	8,09	8,54	8,01	7,56	7,62	8,72	9,41	8,79	8,27

* Az éves átlagokat az egész számra kerekítés szabályai szerint, az időszakai átlagot árnyaltabban, egy tizedesjegyre kerekítve adtuk meg.

A kutatók által megrendelt fénymásolatok száma 101 413 (2007: 108 464; 2006: 113 843; 2005: 176 824; 2004: 161 160; 2003: 166 420; 2002: 214 485) darab volt, azaz az állományvédelmi okokból hozott korlátozó – és szolgáltatásbővítő – intézkedések nyomán tovább csökkent (↓6,50%) a fénymásolatok készítése. A hagyományos reprográfiai szolgáltatások mennyiségi mutatóiban további jelentős visszaesés tapasztalható, csökkent a mikrofilmről készített filmmásolatok száma (↓28,46%), és csak elenyésző mennyiségű színes és fekete-fehér nagyítás készült. Az újabb technikai eljárás és az ahhoz kapcsolódó új szolgáltatás (sajátgépes felvételezés) egyre népszerűbb: a kutatók által megrendelt egyedi digitális felvételek száma 15 240 felételre (2007: 22 014; ↓30,8%) csökkent, a saját digitális kamerát használók száma jelentős mértékben emelkedett. A Bécsi kapu téri kutatóteremben 393 (376 db 1 napos, 17 db 10 alkalmas), a Hess András téri kutatóteremben 68 (59 db 1 napos, 9 db 10 alkalmas), a Lángliliom utcai kutatóteremben pedig 51 db (50 db 1 napos, 1 db 10 alkalmas), összesen tehát 512 (485 db 1 napos, 27 db 10 alkalmas) fotójegyet adtunk ki. Ez az előző évihez (309 db) képest jelentős

(↑65,7%) emelkedést jelent, ami részben abból is adódik, hogy 2008 júniusában a három kutatóteremben nyújtott szolgáltatások egységesítése céljából a Hess András téren is lehetővé tettük a saját digitális készülékkel történő felvételezést. Különösen figyelemreméltó mértékben – mintegy kétszeresére – emelkedett a külföldi kutatók által váltott fotójegyek száma, ami egyértelműen mutatja a szolgáltatás kutatóbarát voltát. A fotójegyek eladásából származó bevétel 1 985 000 Ft volt (2007: 1 038 000 Ft; 2006: 513 000 Ft), ami a 2007. évi bevételnek csaknem kétszerese (↑91,3%). Ez az új szolgáltatás és bevétel a kieső fénymásolat-bevételt kompenzálja, emellett jelentős energiát takarítunk meg azzal, hogy jóval kevesebb munkaidőt fordítunk a fénymásolásra való előkészítésre, másolásra és reponálásra. A digitális felvételezés ugyanakkor állományvédelmi szempontból is sokkal kíméletesebb eljárás a fénymásolásnál.

2007-ben kísérletképpen megteremtettük a műszaki lehetőségét annak, hogy a kutatók olvasóablak-digitalizálással maguk készítsenek digitális felvételt mikrofilmről. A szolgáltatás előnyös voltát 2008-ban fedezték fel igazán a kutatók, amikor az előző évinél (22 kutató) 42 fővel többen (64 kutató) vették igénybe ezt a lehetőséget; a 2007. évi felvételszámnak (2973) több mint háromszorosa, 9485 felvétel készült el ily módon. Ebből a szolgáltatásból a levéltárnak 707 277 Ft (2007: 235 176 Ft, ↑301%) bevétele származott. Ugyanakkor 2008-ban a MOL műhelyében mikrofilmről készített digitális másolatok száma (9466) is igen magas volt.

Reprográfiai szolgáltatások mennyiség mutatói, 1999–2008

	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
1 Mikrofilmről filmmásolat (méter)	34 487	48 207	42 640	48 791	50 730	63 028	53 516	66 350	57 259	50 074
2 Mikrofilmről digitális másolat (MOL-nak)	4 364	9 719	21 900		1396	9631	10423	8288		
2a Mikrofilmről szkennelt digitális másolat	18 951	2 973								
3 Színes nagyítások	46	0	482	911	951	1 651	1 852	2 626	1 502	934
4 Fekete-fehér nagyítások	228	115	571	1 066	1 257	2 210	1 477	2 357	2 549	3 658
5 Fekete-fehér kisfilm/felvétel	0	0	40	108	196	1 255	429	975		
6 Színes kisfilm/felvétel	0	0	0	284	120	1 651	1 969	164		
7 Egyedi digitális felvétel	15 240	22 014	33 593	19 906	16 584	8 486	4 077	222		
8 Egyedi digitális felvétel (MOL-nak)	21 364	17 752	19 092							
9 Tömeges digitális felvétel (MOL-nak)	31 730	45 404	36 135	34 129	50 000	10 000				
10 Digitális felvételek nyomtatás	851	711	682	911						
11 Fénymásolat (Canon, Xerox)	101 413	108 464	113 843	176 824	161 160	166 420	214 485			
12 Sokszorosítás (MOL-nak)	88 728	94 774								

A kutatóforgalomról kialakított képhez hozzátartozik a filmtárból teljesített kölcsönzési esetek száma, ami ebben az esztendőben az előző évhez és az átlaghoz képest tovább csökkent. Az elmúlt tíz esztendőben az átlag közel 425 eset és 1700 doboz körül mozgott. Ez is jelzi, hogy az intézmény mily jelentős szerepet tölt be a helytörténeti forrásbázis közvetlen elérhetőségének biztosításában.

	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999
kölcsönzési eset	399	427	465	471	508	412	393	407	360	415
kölcsönzött dobozok	1552	1672	1872	1881	2011	1651	1527	1588	1489	1631

A kutatási célú kölcsönzési alkalmak száma az előző évhez képest enyhén (↓6,27%), a kölcsönzött dokumentumok száma jelentősen (↓56,77%) csökkent. Levéltárközi kölcsönzéssel 464 alkalommal összesen 6740 (2007: 15 599; 2006: 13 970; 2005: 9968; 2004: 6489; 2003: 2848) DL és DF oklevélfényképet kölcsönöztünk három intézménynek, 18 kutató számára.

Az év folyamán 7 belföldi kiállításra (Open Society Archives, Budapesti Történeti Múzeum, HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum, Magyar Nemzeti Galéria, Szombathelyi Képtár, Budapesti Néprajzi Múzeum, Magyar Nemzeti Múzeum Rákóczi Múzeuma) 7 db kötetet, 27 db eredeti oklevelet, 16 db eredeti iratot, 1 db tervrajzot, 4 db pecsétnyomót, és 1 db hímezrajzot kölcsönöztünk. Eredeti irat kölcsönzését digitális felvétellel váltottuk ki két külföldi (Sanghaj – Year of Hudec; Lichtenstein – Oases of tranquility) és egy hazai (BME-OMIKK) kiállítás esetében.

2. *Ügyfélszolgálat*

A központi (I.) épület információs irodája – és a kutatótermek – a tájékoztatás elsődleges intézményi központjai, ahová több száz elektronikus levél, írásos, telefonos és személyes kérdés érkezik. 2008-ban az iroda munkatársai 5460 esetben adtak tájékoztatást (2007: 6272; 2006: 6290; 2005: 6865), amelyből 2092 esetben (az előző évi 2436 esethöz 344 esettel kevesebb alkalommal) írásos tájékoztatást nyújtottak.

Ezenfelül valamennyi osztálynak igen jelentős szóbeli és írásos tájékoztató munkát kell ellátnia, így pl. az I. főosztály tudományos és családtörténeti megkeresésre összesen 149 esetben adott írásbeli választ; a II. főosztály 62 tudományos, 50 családtörténeti, 81 ügyviteli, 37 egyéb és 2 kárpótlási aktát intézett el; a III. főosztály 198 ügyben végzett tájékoztatási feladatokat; a IV. főosztály 36 (2007: 13) kutatási célú, 46 (2007: 96) munkaviszony igazolására és 22 (2007: 4) kárpótlásra vonatkozó megkeresésre adott választ; az V. főosztály 272 (2007: 509; 2006: 165; 2005: 284; 2004: 199; 2003: 201) megkeresésre, továbbá 29 (2007: 89; 2006: 135) kárpótlással kapcsolatos esetben válaszolt.

VIII. *Kiadványkészítés*

A MOL ebben az esztendőben több jelentős kiadvány megjelentetésében működött közre. Partnereink voltak az MTA Történettudományi Intézete és az Erdélyi Múzeum-Egyesület.

Kiemelkedő szakmai jelentőséggel bír, hogy az intézményben elkészült Kormány Lajos főszerkesztésében és számos munkatársunk közreműködésével az új levéltári kézikönyv, amelyet az Osiris Kiadóval közösen 2009 folyamán jelentetünk meg. A magyar levéltártörténet, mi több, az Osztrák-Magyar Monarchia kulturális öröksége felszámolásának története szempontjából nagyon fontos a Ress Imre szerkesztésében, több munkatársunk részvételével összeállított dokumentumkötet: A Monarchia levéltári öröksége. A bádeni egyezmény létrejötte (1918–1926). Az 1944–1948 közötti történeti korszak minisztertanácsi jegyzőkönyvei egy újabb kötettel gyarapodtak, és ezzel a sorozat nagy lépéssel jutott közelebb a teljességhez.

Finanszírozási nehézségek miatt 2008-ban ismét csak egy kötetben, évkönyv jellegűen jelentettük meg a *Levéltári Közleményeket* (felelős szerkesztő Katona Csaba), társkiadóként biztosítottuk a *Turul* (felelős szerkesztő Nyulásziné Dr. Straub Éva) megjelenését. Megjelent az *ArchivNet* című 20. századi internetes forrásközlő folyóirat hat száma (felelős szerkesztő: Katona Csaba).

Továbbra is együttműködtünk a Balassi Bálint Intézettel, az Országos Széchényi Könyvtárral, a Magyarságtudományi Társasággal a *Lymbus. Magyarságtudományi Forrásközlemények*, valamint a Magyar Levéltárosok Egyesületével és az Önkormányzati Levéltárak Tanácsával a *Levéltári Szemle* kiadásában.

A Bécs-budapesti Archiv Kiadó Magyar Történelmi Archivum c. sorozata a magyar történelem egy-egy fontos eseményére vonatkozó dokumentumok faksimile kiadása, amely a múlt iránt érdeklődők széles köréhez juttatja el az intézményben őrzött legjelentősebb forrásokat. 2008-ban 15 (2007: 14) tematikus füzet jelent meg, zömében munkatársaink közreműködésével. A sorozatot nagy érdeklődés kíséri.

Megjelent a MOL és az Osiris kiadó közös kiadásában a Kosáry Domokos projektvezetésével, az MTA Történettudományi Intézetében, készült *Bevetés Magyarország történetének forrásaiba és irodalmába* c. sorozat I/3. Megyei levéltárak és forrásközlések c. kötet. (Koordinátor-szerkesztő Kulcsár Krisztina, lektor Gecsényi Lajos).

Több munkatársunk publikált az év folyamán önálló köteteket, kisebb-nagyobb történeti közleményeket, forrásokat, előadásokat tartott konferenciákon. Ezek felsorolását a munkatársak bibliográfiája tartalmazza.

A levéltári segédleteknél már elsőbbséget élvez az online publikáció, egy-egy segédletből csupán 50 sokszorosított példány készül.

Megjelent kiadványok

Levéltári Közlemények, 79. (2008) (404, XXII oldal)
Archivnet 1–6. szám

Levéltári Szemle, 2008. 1–3. számok (társkiadó)
Turul, 2008. 1–4 számok (társkiadó)
Lymbus. Magyarságtudományi forrásközlemények, 6. (2008) (társkiadó)

*

Kosáry Domokos (főszerk.): Bevezetés Magyarország történetének forrásaiba és irodalmába I/3. Megyei levéltárak és forrásközlések (Osiris–Magyar Országos Levéltár) 708 oldal.

Tringli István: A Perényi család levéltára, 1222–1526. (A Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok, 44.) 509 oldal.

Szentpétery Imre: Az Árpád-házi hercegek, hercegnők és a királynék okleveleinek kritikai jegyzéke. Szerk.: Zsoldos Attila. (A Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok, 45.) 226 oldal.

Erdélyi Okmánytár. Oklevelek, levelek és más írásos emlékek Erdély történetéhez, III. 1340–1359. Jegyzetekkel közlésezi Hegyi Géza és W. Kovács András közreműködésével Jakó Zsigmond (A Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok, 47.) 638 oldal.

A Monarchia levéltári öröksége. A Badeni egyezmény létrejötte (1918–1926). Szerk.: Ress Imre. LXIV, 440 oldal

Benkő Samu: Documenta neglecta. Az 1848. évi erdélyi forradalom forrásait publikáló romániai akadémiai kiadványból kihagyott iratok. Szerk.: Zsupos Zoltán. XX, 457 oldal.

Garadnai Zoltán: Iratok a magyar–francia kapcsolatok történetéhez (1963–1968) Gondolat kiadó–Magyar Országos Levéltár, 513 oldal

Nagy Ferenc második és harmadik kormányának minisztertanácsi jegyzőkönyvei, 1946. november 22.–1947. május 31. Szerkesztette, a jegyzeteket és a bevezető tanulmányt írta: Szűcs László–G. Vass István. (A Magyar Országos Levéltár kiadványai II. Forráskiadványok, 46.) 1552 oldal

Héderváry-kódex (Hasonmás kiadás)

Családok, családfák, generációk. Szerk.: Bana József–Katona Csaba. MOL– Győr Város Levéltára–Mediawave Alapítvány, 43 oldal

*

Nagy Ferenc: Külügyminisztérium Levéltára (1918–1945). II. kötet. Külügyminisztérium Utazás- és Útlevel Osztály, Külképviseltek, Egyéb Szervek, Irathagyatékok. Repertórium (340 oldal)

T. Varga György: Az MDP Központi Vezetősége, Politikai Bizottsága és Titkársága üléseinek napirendi jegyzékei. II. kötet. 1953–1956. (282 oldal)

Csizi István: Az Országos Tervhivatal Repertórium (366 oldal)

*

A Magyar Történelmi Archivum füzetek, az Archiv kiadó gondozásában Bp., 2005–

1848. áprilisi törvények

Türelmi rendelet (1781)

Jászkun kiváltságok (1745)

Thököly Sebestyén (1554)

Pázmány Péter és az egyetem alapítása (1636)
Nagy Imre kivégzése (1958)
Hunyadi László ítéletlevele (1457)
Buda visszafoglalása (1686)
Pragmatica Sanctio (1772/23)
Októberi diploma, 1860
Februári Pátens, 1861
Pákozdi csata, 1848. 09. 29.
Lovagrendek Magyarországon (1326, 1408)
Báthory István erdélyi fejedelem
MOL különszám

Gera Zsófia–Szabó Dorottya–Tóth Anita–Trostovszky Gabriella: Miről mesél a levéltár?
Történelem Tanári Kincsesár. Bp., 2008. Raabe Kiadó

Elektronikus kiadványok, adatbázisok (internet, CD, DVD)

Collectio Diplomatica Hungarica – A középkori Magyarország digitális levéltára (DVD)

Elkészült, lektorált kiadványok

Levéltári Kézikönyv (szerkesztő: Körmeny Lajos)
A Kádár-kormány minisztertanácsi jegyzőkönyvei, 1956. november–1958. január (Baráth
Magdolna)

Dr. Kálniczky Veronika: A Magyar Nemzeti Bank repertórium

Munkában lévő kiadványok

A magyar állam szervei 1970–1990 c. kiadvány adatbázisban történő átdolgozása, ellenőrzése.
Minisztertanácsi jegyzőkönyvek napirendi jegyzékei 1955-1961 Szerk.: G. Vass István,
összeáll.: Haász Réka, Katona Klára, Kurecskó Mihály, Szűcs László, G. Vass István.
Székely Vera: A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium tisztségviselőinek archontológiája
1867–1919 c. kéziratának kiegészítése és átdolgozása (Bertók Lajos)

IX. Közművelődés és tudományos közélet

A korábbi évekhez hasonlóan – bár a 2007. évi helyzethez hasonlóan nem rendelkezünk ehhez pénzügyi feltételekkel – a Levéltár minden lehetőséget felhasznált arra, hogy tevékenységét az intézmény sajátosságainak megfelelő formában megismertesse a közvéleménnyel. Az Európai Örökség Napjai rendezvényre a levéltárban őrzött dokumentumtípusokból „Reneszánsz címereslevelek” címmel rendeztünk kiállítást. Dr. Török Enikő és az OSZK munkatársa, Burda Zita virtuális kiállítást készített Mikoviny Sámuel polihisztor életéről és működéséről, megtekinthető a Magyar Elektronikus Könyvtárban (<http://mek.oszk.hu/06400/06422/>)

2008-ban az egész évre négy jelentős közművelődési eseményt terveztünk és valósítottunk meg, ezek látogatói összlétszáma elérte a 3000 főt. Fontosnak tartjuk megemlíteni, hogy a rendezvényeken a munkatársak saját lelkesedésükből vettek részt, telesítményüket a levéltár csak munkaidőkedvezményel tudta részben elismerni.

Májusban önálló sátorban vettünk részt a Múzeumok Majálisán, amelyre saját gyermekprogramot és foglalkoztatót állítottunk össze. A program keretében mintegy 400 látogatót fogadtunk (12 munkatársunk vett ebben részt).

Júniusban a Bálok forgatagában című rendezvénnyel folytattuk *Könyvtársnyira a történelem* közművelődési programsorozatunkat. A rendezvényen mintegy 350 látogatót fogadtunk. Az esemény lebonyolítását a Tárnokvölgy Stúdió, az Apetito Étterem, a Magyar Televízió és a Duna Televízió támogatta. A programról hírt adott a Kossuth Rádió, a Magyar Televízió 1. csatornája és a Népszabadság (46 munkatársunk vett ebben részt).

A Kulturális Örökség Napján 1600 látogatót fogadtunk. A rendezvény keretében igen sikeres történelmi játszóházat és rajzversenyt szerveztünk, amelyen mintegy 250 gyerek vett részt. A rendezvény előkészítését a X. főosztály és a II. főosztály dolgozói segítették, lebonyolítását pedig a Crayola támogatta különféle eszközökkel (31 munkatársunk vett ebben részt).

Novemberben a Reneszánsz Év programsorozatához kapcsolódva rendeztük meg a *Könyvtársnyira a történelem* következő eseményét. A rendezvényen mintegy 750 látogatót fogadtunk. A program lebonyolítását a Tárnokvölgy Stúdió, a Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum, és a Duna Televízió támogatta. A programról hírt adott a Kossuth Rádió, az Infó Rádió, és a Magyar Televízió 1. csatornája (50 munkatársunk vett ebben részt).

A kiállításokat és a központi épületet 43 alkalommal 49 csoportban 863 fő tekintette meg 19 munkatársunk szakszerű ismertető vezetésével.

Intézmény	Alk alom	Lét szám
Általános és középiskolák	5 / 3	217
Egyetemi szemináriumok	19	419
Közművelődési egyesületek	8	145
Államigazgatási tisztviselők	4	24
Közművelődési intézmények dolgozói	4	58
Összesen	43	863

Bár az előre bejelentett látogatási alkalmak és csoportok számának növekedése 6-6 (mintegy 16%, illetve 6%), és a látogatók összlétszáma is csaknem száz fővel (mintegy 12%) emelkedett, nyilvánvaló, hogy ezen a területen a korábbi években alkalmazott módszerekkel az intézmény nem képes jelentős számú érdeklődőt megszólítani.

Négy alkalommal tartottunk könyvbemutatót saját vagy más kiadók kiadványáról.

Munkatársaink előadóként, levezető elnökként a Magyar Levéltárosok Egyesülete, az Önkormányzati Levéltárak Tanácsa, a Magyar Történelmi Társulat és az önkormányzati levéltárak számos rendezvényén működtek közre. Több munkatársunk töltött be jelentős szakmai közéleti tisztséget. Prof. Dr. Gecsényi Lajos főigazgató az OKM Levéltári Kollégiumának elnöke, a MTA Történettudományi Bizottságának alelnöke, a Történelmi Szemle felelős szerkesztője, az ELTE levéltár szakos záróvizsga-bizottságának és több közalapítvány kuratóriumának tagja; Reisz T. Csaba főigazgató-helyettes és dr. Körmendy Lajos az OKM Levéltári Kollégiumának tagjai; Reisz T. Csaba és Katona Csaba a Magyar Történelmi Társulat választmányának tagjai; Orosz Katalin és Tóth Tiborné a Papír- és Nyomdaipari Műszaki Egyesület vezetőségének tagjai; Prof. Dr. Érszegi Géza, Albrechtné dr. Kunszeri Gabriella, Sölch Miklós, majd a tisztújítás után dr. Ólmosi Zoltán és Katona Csaba az MLE választmányának a tagjai, Sölch Miklós a Levéltári Szemle, Oross András a Fons folyóirat szerkesztőségének, Dr. Németh István az Urbs Várostörténeti Évkönyv szerkesztőségének, Szigetváry Éva a KKDSZ Elnökségének tagja. Gecsényi Lajos,

Reisz T. Csaba, Körmeny Lajos, Orosz Katalin részt vesznek az egyetemi levéltáros- és muzeológusképzésben.

X. Könyvtár

A Központi Könyvtár és a Fiókkönyvtár munkatársai a gyűjteményszervezési, olvasószolgálati, feldolgozási, bibliográfiakészítési, állományvédelmi feladatokat magas színvonalon látták el. 2008-ban a kiemelt feladatuk a teljes körű állományrevízió volt, ennek során a 124 ezer kötetet összehasonlították a leltárkönyvi nyilvántartással. 129 kötet hiányt töröltek, ami a teljes állomány 1,04 ezreléke (a megengedhető hiány 8 ezrelék). Ellenőrizték a kölcsönzésben lévő dokumentumokat is, átvizsgálták az olvasótermi könyveket tartalmuk és helyük szerint. A muzeális értékű könyveket zárt raktári elhelyezésre bevonták a nyitott polcokról. Az állományvédelmi szempontú vizsgálat során 250 kötetet jegyeztek elő kötészavításra. A puha fedelű, füzetes kiadványok védelmére védőtokokat használtak.

A könyvtári állomány zömében ajándékként 697 művel (könyv és folyóirat) 1676 kötetben gyarapodott, ami 4162e forint értéket képvisel. Elektronikus adathordozó formájában 32 mű, 57 darab érkezett (1258e Ft). A 2008. évi fogyások figyelembevételével az állomány 62 546 (2007: 61 901) műre, 124 338 (2007: 124 021) kötetre, 316 (2007:297) elektronikus adathordozóra (463 darab) nőtt. A Corvina-rendszerben üzemelő online katalógusban 8018 (2007: 7162; 2006: 6500) rekord készült el az év folyamán, ezzel 37 091-re (2007: 29 073) nőtt a katalógusrekordjainak száma, amely becslés alapján 65 ezer kötet leírását jelenti.

A könyvtár olvasószolgálati forgalmának alakulása:

	2008	2007	2006	2005
Eset	2 549	2 727	2 904	2 753
Mű	8 053	7 768	10 256	7 560
Kötet	11 365	10 704	11 828	10 909

Könyvtárközi kölcsönzés keretében 3 esetben 3 művet kaptunk 5 kötetben, tőlünk 8 esetben kértek 8 művet 11 kötetben. A kiadványcsere-kapcsolatot jelenleg 27 nemzetközi (és 24 szünetelő), továbbá 11 hazai (és 3 szünetelő) partnerrel tartjuk. Nemzetközi csere keretében 72 művet kaptunk 102 kötetben, 370e (2007: 510e; 2006: 870e) forint értékben, és a levéltár 16 művet küldött 175 kötetben 220 020 (2007:415 820; 2006: 295 580; 2005: 1 095 270) forint értékben; belföldi csere keretében 41 művet kaptunk 61 kötetben, 145 080 (2007:114 840 2006: 189e; 2005: 233e) forint értékben, és a levéltár 17 művet 69 kötetben 98e (2007: 70e; 2006: 162e; 2005: 143e) forint értékben küldött partnereinek. A nemzetközi csere változatlanul jelentősen járul hozzá a külföldi szakfolyóiratok beszerzéséhez.

XI. Nemzetközi kapcsolatok

Az intézmény a beszámoló évében is folyamatosan jelen volt azokon a nemzetközi szakmai fórumokon, amelyek az együttműködés meghatározó rendezvényeit jelentik. A pénzügyi lehetőségek miatt a Nemzetközi Levéltári Tanács négyévenként megrendezett kongresszusán csak 1 fő (dr. Körmeny Lajos) képviselte a magyarországi levéltárügyet Kuala-Lumpurban, és komoly gondokat okozott a Nemzetközi Levéltári Tanács (ICA) és a nemzetközi állományvédelmi egyesület (IADA) tagdíjainak megfizetése.

Az Európai Unió levéltári főigazgatóinak állandó konferenciáján (EBNA) Ljubljanában és Párizsban Reisz T. Csaba főigazgató-helyettes képviselte a levéltárat.

Dr. Körmendy Lajos tagja az Európai Unió levéltári szakértői csoportjának, amely egy ízben tartott ülést Brüsszelben. Ő képviselte Magyarországot az ICA jogi adatbázisáról rendezett párizsi konzultáción.

A DLM-Fórum éves konferenciáin Szatucsek Zoltán vett részt Párizsban és Ljubljában.

Dr. Garadnai Zoltán részt vett az Európai Unió külügyi levéltárainak Ljubljában megrendezett találkozóján.

Rácz György részt vett a Pozsonyban (június 10–11.) és Bécsben (november 12–13.) a Monasterium Consortium és ICARUS megbeszélésen.

Az Információs Iroda két munkatársa négynapos kutatószolgálati tanulmányúton gyűjthetett szakmai tapasztalatokat a The National Archives (Angol Nemzeti Levéltár), London munkatársaitól.

Orosz Katalin részt vett a 11. Szeminárium a kéziratok restaurálásáról és konzerválásáról c. konferencián (Koppenhága, 2008. április 24–25.)

A Román Nemzeti Levéltárral 2007-ben megkötött kétoldalú egyezmény alapján meghívtuk szakmai bemutatkozó látogatásra az új főigazgatót, dr. Dorin Dobrincut, aki két munkatársával a Magyar Országos Levéltár, valamint Budapest Főváros Levéltára és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára tevékenységével ismerkedett meg háromnapos látogatása alkalmával.

A magyar–oros levéltári vegyes bizottság működése szünetelt.

A 2007. évi egyeztetés alapján 2008-ban Budapesten került volna sor a szlovák–magyar mikrofilmcserére vonatkozó tárgyalásra, de ehelyett a szlovák fél kérésére Révkomáromban találkoztunk az újrakötött kétoldalú szerződés aláírása alkalmával, 2008. december 4-én.

A főigazgató az osztrák–horvát levéltári egyezményről tartott konzultáción vett részt Bécsben.

XII. Képzés és továbbképzés

A Levéltár a közalkalmazotti törvény előírásai és a kulturális szakemberek szervezett továbbképzési rendszeréről szóló miniszteri rendelet alapján támogatta munkatársai továbbképzését.

Egyetemi doktori képzésben összesen 7 fő vett részt (ELTE, Magyar Képzőművészeti Egyetem), 1 fő megírta, 3 fő még írja doktori munkáját, 1 fő megszerezte PhD-fokozatát. Felsőfokú történelem szakos képzésben 1 fő, könyvtár-informatikus képzésben 2 fő (egyik diplomát is szerzett), egyetemi vagy más felsőfokú restaurátorképzésben 3 fő vett részt. Levéltári kezelői tanfolyamon 4 fő, könyvtár-asszisztensi tanfolyamon 1 fő vett részt. A Kulturális örökség védelme 1850 előtti dokumentumok esetében c. akkreditált tanfolyam I. és II. részén két fő vett sikerrel részt.

Magánérős (angol, olasz, orosz) nyelvtanfolyamon 4 munkatársunk vett részt, a 2007. évi intézményi nyelvoktatás eredményeképpen 1 fő C típusú középfokú nyelvvizsgát tett angol nyelvből.

Klebelsberg Kuno tudományos ösztöndíjjal 2 munkatársunk töltött 3 hónapot külföldi kutatással (Bécs, Moszkva).

Számos munkatársunk vett részt a Magyar Levéltárosok Egyesülete, valamint a megyei levéltárak rendezvényein, többen tartottak előadást.

XIII. Vezetés, ügyvitel

A munkarend által megkívánt gyakorisággal megtartottuk a különböző szintű vezetői értekezleteket, osztályértekezleteket. Sor került az összmunkatársi értekezletre is.

A jogszabályi előírásoknak megfelelően biztosítottuk az OKM Levéltári Kollégiuma működését, amelynek titkári feladatait Klettner Csilla, majd dr. Balázné Paulovkin Györgyi látta el. Dr. Lakos János vezető szakfelügyelőként, dr. Kisasszony Éva szakfelügyelőként működtek.

Elkészítettük és közreadtuk a levéltárak éves statisztikai adatszolgáltatását és a közlevéltárak éves gyarapodási jegyzékét, vezettük a levéltárak központi nyilvántartását.

A központi postázó kifogástalanul ellátta feladatát.

Az intézményi belső műhelyek (nyomda és könyvkötészet) biztosították a levéltári anyag rendezéséhez szükséges borítók elkészítését, az iktató- és mutatókönyvek kötését, a repertóriumok és mutatók nyomtatását és kötését, az oktatási anyagok másolását.

A MOL éves ügyiratforgalma 6328 db volt, ami 1,6%-os csökkenést mutat az előző évhez képest (2007: 6431; 2006: 6783; 2005: 7389; 2004: 6714; 2003: 6143).

Budapest, 2009. március 3.

(Prof. Dr. Gecsényi Lajos)
főigazgató